

EDUCAȚIA TIMPURIE PENTRU COPIII CU DIFICULTĂȚI DE INTERACȚIUNE ȘI RELAȚIONARE ÎN GRUP

Prof. Gina NANE - Grădinița cu P.P. Nr. 17 Vaslui
Consilier școlar Veronica ANTON- Grădinița cu P.P. Nr. 17 Vaslui

Experiența educativă și observațiile psihopedagogice ne îndreptătesc să susținem necesitatea și importanța educației timpurii (în jurul vârstei de 3 ani) destinate copiilor cu dificultăți de interacțiune și relaționare în grup. Socializarea sistematică și educația timpurie în grădiniță dezvoltă mecanismele psiho-comportamentale și emoțional-relaționale pentru structurarea personalității deschise la adaptarea în grupul de copii, cu disponibilitatea de a participa la activitățile educative prin comunicare și joc dirijat.

Părinții copiilor cu dificultăți de interacțiune și relaționare în grup sunt îndrumați și consiliați în grădiniță în primul rând pentru a-și prezenta copiii la comisii de diagnoză și expertiză spre a se identifica natura dificultăților și recomandările specialiștilor pentru intervenții educative și ameliorative. Rezistența sau refuzul părinților de a admite sau a recunoaște că există probleme în interacțiunea copiilor și în comportamentele de relaționare are la bază, de cele mai multe ori, șocul emoțional de confruntare cu o astfel de problemă. În educația părinților noi procedăm în aceste cazuri prin consiliere individuală și intervenții educative prudente.

O scurtă descriere a cazurilor de copii cu dificultăți de interacțiune și relaționare în grup ne conduce către o ordonare a măsurilor noastre educative specifice manifestărilor de conduit ale copiilor, astfel:

- pentru copii hiperactivi, hiperkinetici, cu impulsivitate comportamentală și dificultăți de autocontrol;
- pentru copii cu manifestări retractile, închiși în sine și necomunicativi, pasivi la interacțiune și relaționare.

În primul caz intervențiile noastre educative și de consiliere școlară procedează prin ordonare dirijată pas cu pas a conduitei copiilor într-o disciplină pozitivă și un autocontrol nestresant, adaptat la nivelul de vârstă. Calea regală pentru intervențiile noastre educative o reprezintă și în cazul copiilor hiperkinetici jocul stimulat (gen: concursuri cu premii, jocul cu rol, jocul de construcție). Realizăm integrarea în activitățile grupei cu monitorizarea sistematică a deprinderilor de conduit favorizate și disciplinate prin reguli reglate emoțional și prin comenzi verbale (gen: „facem așa...pentru că...”; „nu facem așa...pentru că...”).

În cazul copiilor retractili, necomunicativi, pasivi în interacțiune, intervențiile noastre educative și de consiliere se realizează prin deschiderea emoțională a disponibilității de participare la jocuri (împreună și alături de ceilalți copii). Stimulăm și încurajăm apropierea relațională, atitudinile pro-sociale prin suportul emoțional al jocului cu roluri, prin jocuri ritmate pe fonduri musicale iubite de copii.

Abordăm o atenție sporită comunicării emoționale, exprimării orale și vorbirii articulate inteligibile. Noi nu forțăm participarea la activitățile grupei dar încurajăm jocul în grupuri mici sau în perechi, cu partenerii preferați.

În toate cazurile de copii cu dificultăți de interacțiune și relaționale în grup ne este deosebit de utilă cooperarea părinților și buna comunicare privind evoluția și modalitățile de educație specifică. Intervențiile noastre educative dobândesc succes pe trasee diferențiate, flexibile, doar prin munca în echipă (educatoare, asistenta medicală, părinți, consilier școlar, personal de îngrijire și conducere).

Redăm pe scurt descrierea modului de intervenție educativă din anul școlar trecut, 2016/2017 în Grădinița cu P.P. Nr. 17 Vaslui și structurile aferente.

1. Băiețelul D. –grupa mică, 3.3 ani

- mama nu admite că băiețelul are o problemă de relaționare ci doar o simplă și ușoară întârziere în vorbire;
- nu are un diagnostic –certificare cu expertiză;
- este izolat în grup, nu privește persoanele;
- nu comunică verbal inteligibil prin cuvinte;
- tendințe de fugă, să se ascundă.

După primul semstru, băiețelul asistă la jocurile grupei, schimbă jucării cu ceilalți, râde împreună cu ceilalți. Mama prezintă copilul la expertiză, urmează terapii specifice pentru manifestările autiste ale copilului. După primul an de educație și terapii copilul evoluează astfel: pronunță cuvinte simple în situații adecvate, se joacă în grupuri de copii preferați, se atașează de persoane din grădiniță. La începutul acestui an școlar, băiețelul este interesat să viziteze alte grupe, să se joace cu copii de la grupele mari. Participă la consiliere, terapie, activități de joc ale grupei. Progresul este evident, mama a devenit interesată și realist în raport cu educația specială.

2. Băiețelul R – grupa mijlocie, 4.6 ani, prezintă un mutism selectiv în raport cu adulții din grădiniță; nu vorbește cu educatoarea, nici cu personalul, nici cu profesorul consilier. Doar în jocurile libere, în pereche vorbește șoptit cu alți copii preferați. Este retras, tăcut. Participă doar nonverbal la activități. Mama relatează că în familie copilul vorbește, suspectând un șoc emoțional pe care l-a generat intrarea copilului în grădiniță.

Măsurile educative și de consiliere favorizează comunicarea, dispoziția afectivă de interacțiune cu adulții, apropierea emoțională și încrederea în persoanele adulte (educatoare, asistentă, consilier).

În acest an școlar, băiețelul R. a început să comunice, preferențial doar cu unele persoane de care s-a atașat, vorbește încet și fără curaj. Progresul în exprimarea orală este susținut și favorizat emoțional prin apropierea afectivă în jocuri, roluri de povești.

3. Băiețelul N. – grupa mare, 5.7 ani, are diagnostic de întârziere psiho-comportamentală, face crize de epilepsie, cu tulburări agresive în conduită. Intervențiile educative sunt destinate ordonării și disciplinării conduitei prin activități rigurose structurate, stimulative și antrenante. Prin controlul, perseverența asupra conduitei impulsive, cu perseverență și răbdare, educatoarele reușesc să-l integreze în activitățile de grup. În situații de conflict și contrarietate emoțională, băiețelul N. Revine la manifestări violente și se izolează de ceilalți copii. Prin cooperare cu mama s-a stabilit urmărirea unui regim educativ cu reguli de conduită cu autocontrol și echilibru emoțional. Mama dorește o școală specială pentru traseul educațional.

Pentru că interacțiunea educațională și relațiile de comunicare în grup reprezintă mediul educativ esențial, în educația timpurie, obiectivul nostru major este de a elabora pe cât posibil mecanismele psiho-comportamentale prin care copiii să interacționeze optim în grupul educațional.

Bibliografie selectivă:

1. Băban, Adriana, Consiliere educațională, Ed. Psimet, Cluj Napoca, 2001;
2. Seach, Diana, Jocul interactiv pentru copiii cu autism, Ed. Fideș, Iași, 2011;
3. Revista Învățământului Preșcolar, Nr. 3-4/1997, pag. 9-46 și 65-83